

ROLUL BISERICII MADONA DUDU ÎN CEREMONIALUL SĂRBĂTORILOR NAȚIONALE ORGANIZATE LA CRAIOVA

NARCISA MARIA MITU*

Celebrarea festivă a sărbătorilor naționale confirmă importanța acestor sărbători în reglarea relației dintre puterea centrală și comunitatea locală urbană, punând în lumină atât solidaritatea comunității locale, de la simplu cetățean la elitele locale, cât și participarea efectivă și afectivă a acestora la un calendar al celebrării, motivat, în termeni moderni, de datorie cetățenească și reafirmare a încrederii și a loialității față de domnitor¹. Un rol important, în acest sens, îi revine Bisericii, care reușește să aducă laolaltă notabilitățile și cetățenii orașului la celebrarea *Te Deum*-ului care era oficiat special cu acest prilej. Era, de asemenea, o bună ocazie pentru populație de a ieși din cotidian.

Te Deum-ul este o slujbă oficiată ca mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru diferite binefaceri, care se celebrează după Sf. Liturghie. Acest serviciu divin deține un loc important nu doar în cadrul sărbătorilor naționale, dar se oficiază și cu alte ocazii (onomastică, sărbători religioase, vizite oficiale, comemorări etc). Oficierea slujbei de către cel mai înalt ierarh (episcop, în reședința de episcopat, sau cel mai înalt ierarh local, în fiecare oraș din provincie, mitropolit, în capitală), participarea obligatorie cerută elitelor administrative, comerciale, intelectuale, militare, prezența, până la urmă, a populației largi, denotă locul important deținut în cadrul sărbătorii naționale de elementele cu conținut religios².

Celebrarea sărbătorilor naționale în Craiova se înscriu, firesc, de altfel, într-un program care se realiza la nivelul întregii României (vezi Anexa 1). Tiparul general era următorul: dimineața, încă de la ora 6 și 30 de minute, în capitală, sărbătoarea era deschisă de 21 de salve de tun. La ora 10, era organizată o slujbă religioasă, un *Te Deum* care se oficia de către mitropolit, la Mitropolie, în prezența miniștrilor, a Statului Major al oștirii, a funcționarilor statului, a corpului diplomatic, iar în țară, în toate catedralele și bisericile. *Te Deum*-ul era salutat în București cu 101 tunuri, iar în orașele de reședință cu câte trei salve

---

* Cercet. șt. III, dr., Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române; e-mail: minarcisa@yahoo.com

¹ Nicu Mihai, *Nașterea sărbătorilor naționale la români: 24 Ianuarie* în „Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane «C.S. Nicolăescu-Plopșor»”, București, Editura Academiei Române, 2014, p. 62.

² *Ibidem*, p. 61.

de tun³. Au fost organizate parade militare însoțite de fanfara militară, recepții la sediile prefecturilor, iar felicitările îi erau adresate prefectului, în numele Domnitorului, ulterior Regelui. Orașul lua un aspect de sărbătoare, fiind decorat și iluminat pe timp de seară, iar veselia era una generală.

La nivelul orașului Craiova, biserica Madona Dudu era una dintre cele mai frumoase, mai impunătoare și mai bogate biserici din oraș, fiind, timp de o jumătate de secol, gazda a numeroase vizite domnești, dar și a aniversării unor evenimente de mare importanță pentru România, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Biserica Madona Dudu, ctitorire a negustorului Hagi Gheorghe Ioan și a clucerului Constantin Fotescu, cunoscută, de-a lungul vremii, pentru icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, a atras nu numai credincioși și nevolnici, ci și o serie de domnitori ai Țării Românești. De asemenea, s-a făcut remarcată și a rămas în istoria Craiovei printr-o serie de acțiuni caritabile⁴, care au consacrat-o ca „cea dintâi Instituție de binefaceri din Craiova, iar în România oficială, a fost prenumărată printre cele mai importante instituții similare”⁵.

Ridicată în anul 1758 de către cei doi ctitori, biserica a funcționat până în anul 1837, când a fost puternic avariata de cutremurul din acel an. Biserica veche a fost demolată și s-a ridicat una nouă. Cea de-a doua reconstrucție a bisericii Madona Dudu s-a realizat în anul 1843. Aceasta a funcționat 70 de ani, fiind dărâmată în anul 1913, nu din cauza ruinei sau a vechimii, ci pentru a se ridica în locul ei alta mai mare și mai bogată, astfel încât să corespundă cu importanța Așezământului și, mai cu seamă, cu veniturile pe care le producea în acea perioadă. În tot acest timp, a servit drept catedrală pentru toate Te Deum-urile și solemnitățile cu caracter religios, oficial sau național.

În prezentul articol am încercat să surprindem solemnitatea cu care au fost aniversate, la Craiova, cele mai importante momente ale nașterii României moderne, precum: 24 Ianuarie 1859 (Unirea Principatelor Române), 10 Mai 1877 (Proclamarea Independenței) sau 10 Mai 1881 (Proclamarea Regatului). Acestea își găseau locul printre sărbătorile cu caracter național. Un loc important îl aveau și sărbătorile dedicate zilelor de naștere sau a onomasticii membrilor

---

³ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Dolj, Fond Prefectura județului Dolj, Serviciul Administrativ, dosar nr. 49/1861, f. 25; *Ibidem*, dosar nr. 84/1863, f. 7 (în continuare, se va cita: S.J.A.N. Dolj).

⁴ Vezi, pentru detalii: Narcisa Maria Mitu, *Implicarea bisericii Madona Dudu în susținerea școlii doljene*, în: „Arhivele Olteniei”, Serie nouă, nr. 28, București, Editura Academiei Române, 2014, pp. 104-114; Idem, *Organizarea medicală doljeană sub auspiciile Epitropiei Madona Dudu*, în: „Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane «C.S. Nicolăescu-Plopșor»”, nr. XV, București, Editura Academiei Române, 2014, pp. 119-130; Narcisa Maria Mitu, Alina Dumitrașcu, *Aspecte privind implicarea Așezământului Maica Domnului Dudu din Craiova în susținerea bursierilor olteni*, în vol.: *Mehedinți – istorie, cultură și spiritualitate*, ediția a VI-a, Drobeta-Turnu Severin, Editura Didahia Severin, 2013, pp. 1169-1178.

⁵ Ioan Constantin, *Istoricul Bisericii Maica-Precesta de la Dudu din Craiova*, vol. I, Craiova, 1914, p. 2.

famiilor domnitoare, dar și comemorarea unor victorii obținute pe câmpul de luptă în timpul Războiului de Independență: cucerirea Plevnei și a Rahovei.

24 Ianuarie, dubla alegere a domnitorului Alexandru Ioan Cuza și Unirea Principatelor Române, era o zi de sărbătoare națională care se celebra în Craiova cu mare fast. La acest eveniment erau invitați toți cetățenii comunității, de la elitele locale până la oamenii de rând. Orașul lua un aspect de sărbătoare, fiind iluminat în timpul serii. Erau împărțite de către autorități, cu această ocazie, alimente persoanelor sărace. Se oficia un *Te Deum* la care erau invitate să ia parte toate autoritățile civile, militare, agenți ai puterilor străine și, bineînțeles, cetățenii localității Craiova. De asemenea, era organizat un bal, iar pe străzi veselie era generală, locuitorii bucurându-se de muzica diversilor lăutari.

Proclamația către popor, emisă de către A. I. Cuza la Iași, la 11 decembrie 1861, care transmitea vestea acceptării unirii definitive a celor două Principate Române de către puterile garante, sărbătorită la 24 ianuarie, a produs în Craiova, ca și în întreaga țară, o puternică manifestație populară, prilej cu care au fost organizate: *Te Deum*-uri, serbări populare, spectacole, felicitări, jocuri de lumini. „Orașul a fost decorat și iluminat. În răscruciul mare a fost ridicat un arc de triumf, în fața Cazinului Minerva un peristil și un transperant mare, iluminat de 200 de candelă, iar centrul a fost inundat de lumina a 3.500 de opaițe umplute cu seu”⁶. Despre ziua de 24 ianuarie 1862, G. Căpreanu menționa că a fost: „O sărbătoare de regenerare națională a tuturor românilor de bună credință... Să trăiască România!”⁷.

Aceeași atmosferă de entuziasm și bucurie generală a caracterizat sărbătoarea Unirii și în anul 1863. În acest an, evenimentul a fost prefațat, cu o zi înainte, de un bal găzduit de Teatrul Național, la care au participat „toate clasele și stările societății”⁸. În aceeași seară, sute de craioveni au fost încântați de spectacolul muzical susținut de orchestra dirijată de E. T. Wachman. A doua zi, programul a debutat cu un serviciu divin oficiat de un sobor de preoți la Biserica Madona Dudu, secondat de „salvele de foc și defilarea detașamentelor de gardă ale dorobanților și cavaleriei, pe acordurile imnului național executat de muzica ștabului”⁹. La ora 12, în sala mare a primăriei, au fost transmise administratorului districtului felicitările reprezentanților autorităților locale, ale reprezentanților consulatelor prusac, austriac, grec, francez și italian. Cu această ocazie, au fost ținute cuvântări prin care se aducea un „omagiu de eternă glorie Măriei Sale Domnitorul și pentru unirea definitivă a țărilor”¹⁰.

Seara, în orașul iluminat, „poporul înglota și din toate stările sociale traversa străzile, pe când bande de lăutari, așezate în piața principală, executau

⁶ S.J.A.N. Dolj, Fond Prefectura județului Dolj, dosar nr. 38/1862, f. 57.

⁷ Luchian C. Deaconu, Otilia E. Gherghe, *Craiova 1859-1878. De la Alexandru Ioan Cuza la Carol I*, Craiova, Editura Sitech, 2000, p. 163.

⁸ S.J.A.N. Dolj, Fond Prefectura județului Dolj, dosar nr. 84/1863, f. 22.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*.

arii naționale... Veselia anima toate cercurile, până către orele 10 și 11 când lumea s-a retras și totul a reintrat în starea normală”. Ziua respectivă a fost catalogată drept „veselie populară generală”¹¹.

Încântat de manifestările organizate cu prilejul acestei zile, drept mulțumire, domnitorul Alexandru Ioan Cuza a organizat, la București, la începutul lunii februarie 1863, un bal la care a invitat delegații din toate districtele, reprezentantul Craiovei fiind Petre Măinescu¹².

În anul următor, 1864, ziua dedicată Unirii Principatelor Române s-a desfășurat la Craiova după același program: un bal la Teatrul Național, pe data de 23 ianuarie, seara. „În același timp – spunea administratorul districtului – în cartierul neguțătoresc, la inițiativa cetățenilor, a fost organizat un mare banchet la care s-au urat mai multe toast pentru măriile lor, Domnul și Doamna, pentru Patrie, pentru onor Consiliul de Miniștri, pentru Camera Națională și, în fine, pentru diferitele instituții naționale...”¹³. A doua zi: mai întâi un *Te Deum* la biserica comunității israelite, prilej cu care i-au fost dăruite administratorului districtului două exemplare ale imnului dedicat domnitorului, imprimate pe atlas alb, urmat de *Te Deum*-ul de la biserica Madona Dudu, prezentarea felicitărilor de către autorități, ziua încheindu-se cu o mare serbare populară. Referindu-se la manifestarea din anul respectiv, acesta conchidea: „În toate fazele acestei serbări, bucuria și cordialitatea predomină sentimentelor tuturor”¹⁴.

În anul 1865, din cauza lipsei fondurilor, au fost voci din Consiliu care au cerut anularea balului organizat în cinstea acestui eveniment. Supunându-se la vot, s-a decis să se continue organizarea acestuia, cu condiția ca pentru eveniment să se cheltuiască numai 200 de galbeni, iar în total, costul aferent organizării întregii sărbători să ajungă la cca 300 de galbeni¹⁵. Balul s-a desfășurat în sala Teatrului Național, unde s-a servit și un bufet „bine organizat”. Ca și în anii anteriori, balul s-a ținut în seara zilei de 23 ianuarie, deschizându-se, astfel, serbarea care se anunța pentru ziua următoare. Responsabil cu organizarea balului oferit de Consiliul Municipal a fost desemnat, de către primarul Gheorghe Chițu, ajutorul de primar, Teodor Theodorini, iar domnii consilieri D. D. Marin, N. Popescu și Gheorghe Panaiotescu au fost numiți responsabili cu aranjarea și împărțirea alimentelor la săraci și facerea de iluminatoare în tot orașul și localurile publice¹⁶.

Serbarea, potrivit programului întocmit, a debutat la ora 8 a.m., cu împărțirea de alimente (pâine și carne) săracilor aflați în curtea ospelului

¹¹ *Ibidem*; Luchian C. Deaconu, Otilia E. Gherghe, *op. cit.*, p. 164.

¹² S.J.A.N. Dolj, Fond Prefectura județului Dolj, dosar nr. 84/1863, f. 22; Luchian C. Deaconu, Otilia E. Gherghe, *op. cit.*, p. 164.

¹³ S.J.A.N. Dolj, Fond Prefectura județului Dolj, dosar nr. 52/1864, ff. 9-10.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ Idem, Fond Primăria Orașului Craiova, Serviciul Administrativ, dosar nr. 2/1865, ff. 2-3, 37.

¹⁶ *Ibidem*, ff. 2-3, 37.

Municipal. Seviциul divin a fost oficiat la biserica Madona Dudu, la ora 11, în prezența autorităților civile, membrilor diferitelor corporații cu însemnele lor oficiale, a armatei, poporului și agenților puterilor străine. Potrivit programului, „oștirea de toate armele”, aflată „în mare ținută”, a fost postată în curtea bisericii Madona Dudu încă de la ora 10 dimineța. După finalizarea *Te Deum*-ului, la ora 12, prefectul și primarul au primit felicitările în sala Consiliului Municipal. Seara s-a încheiat într-un ton vesel, diferite orchestre muzicale distrând poporul¹⁷.

Pentru anul 1866, se observă o îmbogățire a evenimentelor, dar și o extindere a sărbătorii destinate zilei de 24 ianuarie și în județ. În acest an, pe lângă slujba oficială care se săvârșea la Madona Dudu de către părintele Protopop și părintele Archiereu, Timoteiu Evdoxiadis, înconjurat de clerul necesar, s-au săvârșit slujbe și în comunele rurale. Spre deosebire de anul precedent, *Te Deum*-ul a fost „salutat” cu trei salve de pușcă. Seara, toate edificiile publice și principalele străzi ale orașului au fost iluminate. Muzica militară și lăutarii cântau în piețele publice pentru distracția poporului. În acest an, la Teatru s-a pus în scenă un spectacol și s-a cântat un imn în onoarea mării sărbători. Remarcăm, însă, lipsa balului.

În plasele din județ, subprefecții au organizat aceleași ceremonii la bisericile din comunele rezidențiale.

Un aspect foarte important era cel legat de ținută. Ca la orice sărbătoare națională, ținuta era obligatorie¹⁸.

De remarcat este faptul că, odată cu abdicarea domnitorului Alexandru Ioan Cuza și aducerea la tronul țării a domnitorului Carol I, în 1866, sărbătoarea dedicată Unirii Principatelor Române nu a mai fost celebrată. Ulterior, prin decretul-lege nr. 397 din 6 februarie 1920, aceasta a fost declarată, în mod oficial, sărbătoare, sub denumirea „Unirea Principatelor și a tuturor Românilor 1859-1918”¹⁹. Ziua de 24 Ianuarie a continuat să se aniverseze și în perioada interbelică, prin *Te Deum*-uri organizate în întreaga țară.

Odată cu venirea la tronul țării a lui Carol I, **ziua de 10 Mai** a fost aniversată ca sărbătoare națională. Ea a reprezentat un moment important în istoria României, având, timp de opt decenii, o triplă semnificație: urcarea domnitorului Carol pe tronul României (1866), proclamarea Independenței (1877) și a Regatului României (1881).

Această sărbătoare s-a bucurat și ea, de-a lungul anilor, de fastul și de importanța care i-a fost acordată zilei de 24 Ianuarie. Tiparul general după care era organizată este identic cu cel prezentat anterior, așa cum reiese din multitudinea de documente.

¹⁷ Idem, fond Prefectura județului Dolj, dosar nr. 219/1865, f. 5.

¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 123/1866, f. 12.

¹⁹ Diana Mihaela Păunoiu, *Sărbătoare și propagandă în timpul Regelui Carol al II-lea (1938-1940)*, București, Editura Academiei Române, 2013, p. 68.

Programul evenimentelor festive era pus în scenă prin participarea tuturor categoriilor socio-profesionale care trebuiau să afișeze o ținută și un comportament impecabil. Dintre notabilitățile craiovene invitate să participe la ceremonie îi menționăm pe: președinții Curții de Apel din Craiova, Secțiunile I și II, procurorul general, prim procurorul Tribunalului Dolj, prim președintele Tribunalului Dolj, secția I, președintele Tribunalului Rol Secția II, președintele Tribunalului Secția Comercială, Atanasie Statozeanu – vicepreședintele Camerei Legiuitoare, Angost Piseacov – vicepreședintele Consiliului Județean, Dimitrie Căpreanu – președintele Consiliului Județean, președintele Comitetului permanent, primarul orașului Craiova, casierul general Dolj, președintele Comitetului de Supraveghere, inginerul șef al Circumscripției I, inginerul șef al județului, șeful Biroului Vamal, dirigintele Oficiului Telegraf, dirigintele Oficiului Poștal, revizorul școlar, directorii liceelor, directorul internatului liceului, directorii școlilor primare de băieți: nr. 1, 2, 3, 4, 5 (elevii purtau costume naționale, steagul școlii, și se așezau în biserică într-o ordine prestabilită, pe clase); poliștii locali, viceconsulul austro-ungar, agentul consular elen, viceconsulul Imperiului German, consulul Belgiei, viceconsulul Marii Britanii, comandantul Diviziei I Militară Teritorială, comandantul Diviziei a II-a activă, poliția, dar și un numeros public²⁰.

Informații bogate despre felul cum s-a organizat această manifestare datează din anul 1877, anul obținerii independenței României.

Așadar, aniversarea urcării pe tron a Măriei Sale Carol I, domnitorul românilor, și Declarația de independență s-a celebrat cu toată solemnitatea cerută de această zi istorică. La ora 11, s-a cântat un *Te Deum* la Biserica Madona Dudu, în prezența autorităților civile „adunate incomplet”, a generalului Haralambie, comandantul Diviziei I de Militari, înconjurat de statul său major și a unui foarte numeros public de notabilități. Ceremonia religioasă a fost salutăată cu salve de tunuri și, la ieșirea din biserică, un batalion de colegani a defilat cu drapele pe care era înscris „Viitorul și Independența României”. De asemenea, generalul Haralambie a ținut un discurs tinerilor prezenți, făcându-le cunoscute datoriile și sacrificiile pe care trebuiau să le facă în continuare, spre a păstra o Românie liberă și independentă. Discursul a emoționat asistența, iar entuziasmul și strigătele de „Ura!” au devenit generale.

Programul dedicat acestei zile a continuat să se desfășoare la Palatul Administrativ din Craiova, unde au avut loc felicitările tuturor autorităților și ale orașenilor, ocazie cu care s-au ridicat toasturi pentru M. S. Domnul, guvernul său, Corpurile Legiuitoare și armata Română²¹.

„Declarându-se independența țării – menționa prefectul Doljului, I. N. Titulescu –, a avut loc o puternică manifestare în oraș, locuitorii sărbătorind cu torțe și muzică și în entuziasmul cel mai mare au venit la Prefectură făcând

²⁰ S.J.A.N. Dolj, Fond Prefectura Județului Dolj, dosar nr. 7/1878, ff. 7-8.

²¹ *Ibidem*, dosar nr. 13/1877, f. 29.

călduroase urări pentru marile fapte românești ce s-au îndeplinit astăzi sub dinastia M. S. Carol”²².

În aceeași zi, adresa Înălțimii Sale Domnitorului Carol I următoarea telegramă: „În numele județului întregu felicitu pe Înălțimea Voastră pentru ziua de astăzi care este cea mai mare sărbătoare a României. Măreție și faptă a independenței României apărută sub auspiciile Măriei voastre a impus doljenilor o nemărginită credință care dă acuși energie a susține Independența și drepturile țării până la cele din urmă puteri ale lor. Dea Domnul ca drumul Măriei Sale să fie încununat de glorie și fală”²³.

Un an mai târziu, programul de la 10 Mai s-a desfășurat după același scenariu, după cum o dovedește raportul prefectului către ministrul de Interne: „Ziua de 10 mai s-a celebrat în Craiova prin *Te Deum* cântat la Biserica Madona Dudu în prezența autorităților civile și militare. O campanie din garda națională cu muzică au făcut onorurile. După *Te Deum* am primit împreună cu D. Comandant al Diviziei I militare teritoriale la palatul administrativ felicitările făcute Mărilor Lor Domnitorului și Doamnei de către capii autorităților și mai mulți particulari; s-au închinat mai multe toaste pentru scumpii noștri suverani, armata și guveru.

Dupe datorie am felicitat pe Măria Sa Domnitorul arătându-i sentimentele de iubire și devotament exprimate la felicitări în această ocazie.

La ora 8 seara, prin îngrijirea D. Șefu al gardei cetățenești s-au dat o masă D-lor ofițeri din Divizia I ce sosea în acel moment de la Calafat și s-au închinat mai multe tuaste. În același timp, s-au dat vin și de mâncare la mai mulți soldați și gardiști cetățenești pentru răniți români. Muzicile și cântări au contribuit a răspândi veselia peste acești oaspeți. Orașul a fost iluminat”²⁴.

O atmosferă de entuziasm se constată și la reședințele de Subprefecturi și în comunele rurale. În Plasa Filiași, locuitorii și-au manifestat sentimentele de iubire și devotament pentru tron, dinastie, dar și o mare bucurie în momentul trecerii prin localitate a Regimentului 2 Dorobanți și a Batalionului 3 Vânători, venind de la Severin. Se menționează că a fost și o „sublimă” paradă a armatei. Colonelul Schilet și întregul corp de ofițeri au asistat la cântarea *Te Deum*-ului, după care, colonelul a ținut o scurtă cuvântare soldaților pe care-i conducea, amintindu-le despre primirea Mării Sale „cu urări la Bucov, Grivița și Kusurlui, strigând ura aici ca și acolo”²⁵.

Manifestări asemănătoare au avut loc și la Bechet și Calafat, încheiate cu urări și toasturi pentru sănătatea Măriei Sale Domnitorul Carol I, a Doamnei Elisabeta și armatei române „prin care ne-am dobândit independența”²⁶.

---

²² *Ibidem*, f. 24.

²³ *Ibidem*, f. 28.

²⁴ *Ibidem*, dosar nr. 7/1878, f. 62.

²⁵ *Ibidem*, f. 65.

²⁶ *Ibidem*, f. 66.

În localitățile Calafat, Bechet și Filiași, armata a luat parte la manifestațiile și banchetele organizate în onoarea acestei zile²⁷.

În 1879, ceremonia deschiderii acestei sărbători a debutat cu oficierea unui *Te Deum* la Templul Coral Israelit, începând cu ora 9 a.m. în prezența prefectului. O oră mai târziu s-a oficiat *Te Deum* și la biserica Madona Dudu de către Prea Sfinția Sa Atanasie, Episcopul Eparhiei Râmnicului Noul Severin în prezența autorităților civile și militare²⁸.

În anul 1881, anul în care România a devenit Regat, tabloul obișnuit al participanților la acest eveniment este completat de un număr de 300 de locuitori, domiciliați în plasa Ocolu, care au sosit la Craiova din dorința de a participa activ la serbarea dată în numele încoronării Regelui, organizată în oraș. Pentru a lua parte la festivități, ei au confecționat 150 de stindarde și 150 de lămpioane. Pentru confecționarea acestora, fiecare comună a contribuit cu câte zece lei, la care se adăugau câte doi „funți”²⁹ mici de lumânări și câțiva lei pentru hrana oamenilor³⁰.

În anul 1885, cu prilejul organizării unui bal care să marcheze aniversarea zilei de 10 Mai, s-au adresat invitații către administratorii județelor țării și ai orașelor reședință de județ, să trimită la București câte trei reprezentanți pentru fiecare județ al țării: doi membri ai Consiliului Județean, dintre care unul să fie sătean, iar în cazul în care, în cadrul Consiliului nu se găsea vreun sătean, atunci să se trimită unul desemnat din afara Consiliului și un membru al Consiliului Comunal de reședință. Se solicita ca ținuta delegatului sătean să fie costumul național, ca simbol al localității sale. Un alt element distinct al zonei pe care o reprezenta trebuia să fie drapelul județului și cel al comunei de reședință.

Pentru participarea la evenimentul organizat în capitală delegații beneficiau de o diurnă suportată din fondurile prevăzute în bugetele locale, într-un cont special pentru serbări³¹.

Din partea Craiovei au fost delegați să meargă la București: Mihail Trișcu, primul ajutor de primar, Gogu Ștefănescu, membru în Consiliul Județean și, ca sătean, Constantin Dinulescu, consilier județean³².

La ceremonie au fost invitați, de asemenea, și câte trei răniți de război din fiecare județ, participanți la ultimul război, selectați de către comandanții corpurilor de armată, dintre persoanele a căror stare fizică le permitea să se

---

²⁷ *Ibidem*, f. 62.

²⁸ *Ibidem*, dosar nr. 13/1879, f. 62.

²⁹ O „funție” este echivalentul unei jumătăți de kilogram.

³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 9/1881, ff. 69, 72.

³¹ *Ibidem*, dosar nr. 32/1885, f. 20. Diurna trebuia să acopere atât cheltuielile timp de patru zile, perioadă în care delegații staționau în capitală, cât și costul transportului până la cea mai apropiată stație CFR.

³² *Ibidem*, ff. 22, 30.

deplaseze. Odată ajunși în București, ei „au fost puși în subsistența corpurilor din garnizoană”³³.

Trebuie remarcat faptul că s-a dispus, în 1885, prin ordin ministerial, să nu se mai marcheze sărbătorile naționale prin salve de foc, cu excepția capitalei, și aceasta pe motivul că muniția consumată se ridica la o sumă destul de însemnată. Nu se supuneau ordinului acele județe sau primării care-și asumau plata acestor salve către regimentele de artilerie. Se menționa că: „Regimentele d'artilerie au totdeauna un număr de munițiuni destinate pentru scopul acesta”³⁴.

În anul 1891, ziua de 10 Mai a marcat jubileul de 25 de ani de domnie ai Regelui Carol I și a 10-a aniversare a încoronării Altețelor Regale. Evenimentul a fost marcat prin organizarea unui serviciu religios de seară, pe data de 9 mai, la ora 8, la care au fost invitate să ia parte toate autoritățile locale. Un *Te Deum* a fost oficiat pe 10 mai, la ora 10 a.m., în prezența aceluiași notabilități locale³⁵.

În anul 1906, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de domnie ai Regelui Carol I, „pentru a perpetua amintirea acelei aniversări”, s-a instituit prin Înalt Decret, cu nr. 5.384 din 28 Decembrie 1905, *Medalia Jubiliară Carol I*³⁶.

Ziua de 10 Mai a fost aniversată în Craiova, la biserica Madona Dudu, cu aceeași solemnitate și în același cadru, până în anul 1913, când clădirea bisericii a fost demolată, fiind construit un nou locaș, mult mai încăpător. De altfel, izbucnirea Primului Război Mondial a făcut, practic, aproape imposibilă celebrarea acestei mari sărbători naționale. Potrivit Jurnalului Consiliului de Miniștri nr. 461/1921, Ziua de 10 Mai – Aniversarea Proclamației Independenței 1877 și a Regatului / „Ziua Națiunii” – a continuat să se celebreze prin *Te Deum* în toată țara și defilări de trupe începând cu anul 1921³⁷.

De remarcat este că Biserica Ortodoxă a avut un loc central în cadrul ceremoniilor sărbătorilor naționale, aceasta și datorită faptului că societatea românească era una profund marcată de o religiozitate care infuzează toate aspectele vieții cotidiene ale individului. Biserica a reprezentat întotdeauna liantul între toate categoriile sociale și profesionale și a făcut posibilă conclucrarea și comunicarea, prin aducerea laolaltă, între diferitele autorități administrative.

³³ *Ibidem*, f. 24.

³⁴ *Ibidem*, f. 47.

³⁵ S.J.A.N. Dolj, fond Epitropia Bisericii Madona Dudu, dosar nr. 29/1891, f. 27.

³⁶ *Ibidem*, dosar nr. 22/1906, f. 26.

³⁷ Diana Mihaela Păunoiu, *op. cit.*, p. 68.

Anexe

1. Programu³⁸

*Pentru serbarea Națională de 24 ianuarie aniversarea îndouitei
alegeri a Măriei Sale Pre Înălțatului Nostru Domnu*

I

Zioa de 24 Ianuarie aniversala alegerii Înălțimei Sale Domnitorul Principatelor-Unite, fiindu cea mai mare sărbătoare Națională de realizarea în persona Măriei Sale a principiului Unirei Moldo-Româniloru, se va celebra în totă țera.

II

La 6 1/2 ore de dimineță se va saluta zioa dupo dealu Curții Mihai Vodă cu 21 tunuri spre a vesti Capitalei deschiderea sărbătorei.

III

La 9 ore de dimineță, oștirea de tote armele în plină uniformă, va fi așezată în curtea și dealulu Metropoliei.

IV

La aceeași oră se voru aduna în curtea Metropoliei DD. Starosti ai osebitelu corporațiuni din capitală cu drapelele lor.

V

La 10 ore înainte de amezi, în Biserica Sântei Metropolii, dupe săvârșirea oficiulu leturgii, se va cânta unu Te-deum de către Pre Sântia sa Părintele Metropoliu, la care voru asista Domnii Miniștri, Statulu Maioru alu oștirei și funcționarii Statulu. Corpulu diplomaticu va fi invitatu a asista la Te-deum. Pe cându se va cânta Te-deumu se va saluta cu 101 tunuri.

VI

De la 12 ore până la 2 dupe amezi în sala Palatulu tronulu, va fi priimirea felicitățiunilor.

VII

D. Ministru secretaru de Statu la departamentulu Cultelu cu acelu alu Departamentulu afacerilor străine, voru face invitațiuni cerute, atâtu pentru celebrarea religioasă câtu și pentru ceremonialulu felicitățiunilor întru ceea ce privesce la corpulu diplomaticu și funcționarii Statulu.

VIII

Sera totă capitala va fi iluminată, Ministrulu din întru în înțelegere cu Consiliulu Municipale voru îngriji de iluminarea localelor autorităților publice.

---

³⁸ S.J.A.N. Dolj, Fond Prefectura județulu Dolj, Serviciul Administrativ, dosar nr. 49/1861, f. 25.

IX

D. Ministru secretaru de Statu la departamentulu din întru, prin înțelegere cu Ministru culteloru, va face punere la cale ca în tote orașele și satele să se serbese ziua de 24 Ianuarie ca o serbătore națională, și în tote bisericile să se facă Te-deum pentru a invoca bine-cuvântările Providenți asupra Înălțimei Sale Principelui Domnitoru.

X

La 10 ore înainte de amezi în orașe, residențe de Județe după săvârșirea oficiului leturgii, se va celebra Te-deum în prezența D-loru Administratori și a tutuloru funcționariloru Statului, unde va fi și unu escadronu de gendarmi în plină uniformă ca să salute cu trei salve de puști cântarea Te-deumului.

XI

Domnii Administratori de județe la 12 ore voru priimi felicitățiunile tutuloru funcționariloru Statului. Sera tote orașele vor fi iluminate prin îngrijirea D-loru Administratori cu municipalitățile, întru ceea ce privește localele autoritățiloru publice.

XII

În fie-care orașu să se împartă din fondurile municipale pâine și carne la zece până la cinci-zeci familii din cele mai scăpătate.

2. PROGRAM

*Pentru serbarea Națională de 24 Ianuarie aniversala alegerii Înălțimei Sale Principelui Domnitor*³⁹

I

Zioa de 24 Ianuarie, aniversala alegerii Înălțimei Sale Domnitorul Principatelor-Unite, fiind cea mai mare sărbătore Națională, se va celebra în totă Țara.

II

La 6 1/2 de dimineță, se va anuncia serbarea cu 21 tunuri dupe delul curții Mihai Vodă.

III

La 9 ore de dimineță, oștirea de tote armele în plină uniformă, va fi așezată în curtea și pe delul Metropoliei.

IV

La aceeași oră se voru aduna în curtea Metropoliei Șefii osebiteloru Corporații din capitală cu drapelele lor.

V

La 10 ore înainte de amiazi, în biserica Sântei Metropolii, dupe săvârșirea oficiului leturgii, se va cânta unu Te-deum de către Prea Sfinția Sa

---

³⁹ *Ibidem*, dosar. nr. 84/1863, f. 4.

părintele Metropolit, la care voru asista D.D. Miniștrii, Corpul legiuitor, Statul Major al oștirea și funcționarii Statului. Corpul diplomatic va fi invitat a asista la Te-deum. Pe când se va cânta Te-deumul se vor da 101 tunuri.

VI

Sera totă capitala va fi iluminată.

VII

În toate orașele, târguri și sate se va serba ziua de 24 Ianuarie, și se va cânta Te-deum la toate Bisericile la 10 ore de dimineață; în orașele de reședință ale Districtelor, după săvârșirea Te-deumului care se va face în prezența Prefecților și a tuturor funcționarilor Statului, va fi și un escadron de jandarmi în plină uniformă, ca să salute cu trei salve de puscă cântarea Te-deumului.

În orașele unde se află Reprezentanți ai Puterilor streine, se vor invita la Te-deum.

VIII

Prefecții Districtelor, la 12 ore, vor primi felicitări în numele Guvernului. Sera toate orașele vor fi iluminate.

Ministru din Întru N. CREȚULESCU

Anul 1863, Ianuarie 12,

București

3. Programa pentru Serbarea Națională de 24 IANUARIU⁴⁰

I

Ziua de **24 Ianuarie** aniversară îndoitei alegeri a Mării salle **Domnitorului** și a realizării definitivei **Uniri** a **României** se va celebra cu solemnitate.

II

În sera de 23 Onor. Consiliu Municipale va da în sala Theatrului unu balu orășenescu din partea Communei.

III

La ora 8 în dimineața zilei de 24 se va distribui de Primărie pâina și carne poporului în curtea ospelului Municipale.

IV

La ora 10 oștirea de toate armele, în mare ținută va fi așezată în curtea bisericii Madona Dudu.

V

La aceeași oră se voru aduna în același locu capii osebitelor corporații alle Comunei cu drapelele lor.

⁴⁰ *Ibidem*, dosar nr. 219/1865, f. 5.

VI

La ora 11 înainte de amiazi în biserica Madona Dudu după săvârșirea oficiului Sântei liturgii, se va cânta The-deumu, la care voru assista tote autoritățile civile și militare împreună cu poporul, precum și DD: Agenți ai puterilor străine.

VII

După The-deumu la ora 12, Prefectulu și Primarul voru priimi felicitățiunile în sala Onor. Consiliu Municipale.

VIII

Sera Orașulu va fi iluminatu, și band musicale așezate în mai multe puncte ale Orașulu, voru amusa poporul.

P. Prefectu I. GEORGESCU

Craiova 1865 Ianuaru 24

4. Domnului Ministru de Interne București

Ziua de 10 mai s-a celebrat în Craiova prin Tedeum cântat la Biserica Madona Dudu în prezența autorităților civile și militare. O campanie din garda națională cu muzică au făcut onorurile. După Tedeum am primit împreună cu D. Comandant al Diviziei I militare teritoriale la palatul administrativ felicitările făcute Mărilor Lor Domnitorului și Doamnei de către capii autorităților și mai mulți particulari; s-au închinat mai multe toaste pentru scumpii noștri suverani, armata și guveru.

Dupe datorie am felicitat pe Măria Sa Domnitorul arătându-i sentimentele de iubire și devotament exprimate la felicitări în această ocazie.

La ora 8 seara, prin îngrijirea D. Șefu al gardei cetățenești s-au dat o masă D-lor ofițeri din Divizia I ce sosea în acel moment de la Calafat și s-au închinat mai multe tuaste. În același timp, s-au dat vin și de mâncare la mai mulți soldați și guardiști cetățenești pentru răniți români. Muzicile și cântări au contribuit a răspândi veselia peste acești oaspeți.

Orașul a fost iluminat.

Din telegramele primite de la patru subprefecți am văzut că zece Maiu s-au sărbătorit la reședințele de Subprefecturi și prin comunele rurale cu cel mai mare entuziasm. La Calafat, Bechet și Filiași armata au luat parte la manifestațiuni și la Banchetele date în onoarea acestei zile⁴¹.

---

⁴¹ *Ibidem*, dosar nr. 7/1878, f. 62.

*5. Telegramă
Mării Sale Domnitorului Carol I
Pitești*

Adecă spre 10 ani urmare a suirii Înălțămii Voastre pe tronul României au fost celebrată în Craiova și în district, cu cea mai mare solemnitate și salută cu o bucurie indescrribilă.

Interpret fidel al autorităților civile și al județenilor ce au venit să mă felicite, vin a depune la picioarele tronului Mării Voastre sentimentele de devotament, iubire, respect și credință, ce toți doljenii părtează pentru înălțimea voastră.

Să trăiți Măria voastră ani mulți fericiți
Să trăiască Măria Sa Doamna,
Să trăiască România liberă și independentă!
Prefectul Jud Doljiu⁴²

*6. Telegramă
Domnului Ministru de Interne
București*

Serbarea aniversării încoronării Măriilor Lor, Regele și Regina, s-au celebrat astăzi cu toată pompa la Catedrala Madona Duda.

Au asistat toate autoritățile civile și militare și un numeros public.

După terminarea tedeumului trupele tuturor corpurilor din garnizoană au făcut defilarea.

Am primit felicități la Palatul Administrativ din partea D. Primar al orașului, D. Președinte al Consiliului Județean, Corpul de armată, autoritățile administrative și județene, cler, corpul profesoral și orășeni.

Străzile orașului sunt arborate cu stindarde naționale.

Populațiunea este animată pentru această serbare.

Rog binevoii a fi interpretul devotamentului exprimat Majestăților Lor de către autorități, Corpul Profesoral, cler, publicul craiovean, cum și din partea județului nostru.

Prefect Doljiu⁴³

---

⁴² *Ibidem*, f. 61.

⁴³ *Ibidem*, dosar nr. 32/1885, f. 33.

**THE MADONA DUDU CHURCH IN THE CEREMONIAL ROLE OF THE
NATIONAL HOLIDAYS ORGANIZED AT CRAIOVA**

(Abstract)

It is well known that the Romanian Orthodox Church has been always involved in the problems of the community. An important role belongs to the religious ceremony during the national holidays, a succesfull framework that brought together notables and citizens.

In this study I tried to offer a research perspective on how was constructed a festive community framework in Craiova around the most important moments of the birth of the modern Romania such as: January 24, 1859 (the Romanian Principalities Unification) and May 10 (Carol I' entrance and the Independence Day).

Keywords: Church, Madona Dudu, Craiova, national holidays, January 24th, May 10.